

Pedagogisch Beleidsplan CGOB De Herberg

Hoofdstuk 1: Missie, visie en doelstellingen

Voorwoord

1. Missie en identiteit
2. Visie
3. Pedagogische hoofddoelstelling
4. Een goed pedagogisch klimaat
5. De gastouder

Hoofdstuk 2: Praktische invulling

1. Contactmomenten
2. Dagelijkse praktijk

Hoofdstuk 3: Stimuleren van de ontwikkeling van kinderen

Hoofdstuk 1

Missie, visie en doelstellingen

Voorwoord

In dit pedagogisch beleidsplan wordt theorie en praktijk aan elkaar gekoppeld. CGOB De Herberg wil goede kwalitatieve kinderopvang bieden. In het eerste gedeelte van dit plan is uiteengezet wat CGOB De Herberg daaronder verstaat en wat haar missie is met haar gastouderbureau. In het tweede gedeelte zal benadrukt worden hoe de gastouders in de praktijk de missie en doelstellingen kunnen uitdragen. In het derde gedeelte staan ideeën voor spelletjes en activiteiten die met kinderen gedaan kunnen worden.

1. Missie en identiteit

CGOB De Herberg ervaart een belangrijke missie in het bieden van kinderopvang. In de vorm van gastouderopvang wordt flexibele, huiselijke, betrouwbare en christelijke kinderopvang geboden aan kinderen van 0 tot 13 jaar. Dit christelijke aspect van de opvang is voor CGOB De Herberg het kenmerk van de door haar geboden diensten. Het betekent dat de gastouders van De Herberg de bijbelse normen en waarden en een christelijke levensstijl uitdragen. Dat mens en dier en milieu met respect tegemoet getreden worden. Dat een relatie op basis van vertrouwen voor ons vanzelfsprekend is. Bij onze gastouders heerst een klimaat waarin kinderen zich veilig en prettig voelen en waarin ze gestimuleerd worden om te spelen, te ontmoeten en zich te ontwikkelen. Onze gastouders en medewerkers voldoen aan de wettelijke normen voor kinderopvang en de eisen die het kwaliteitssysteem stelt. Daarnaast zijn onze gastouders ook geselecteerd op hun bereidheid en deskundigheid met betrekking tot het overbrengen van de christelijke normen en waarden en het uitdragen van een christelijke levensstijl. Onze missie is dat alle kinderen een christelijke opvoeding krijgen en dat dit in alle aspecten van het leven terugkomt. Daarom zijn ook kinderen van niet christelijke ouders welkom bij de gastouders van CGOB De Herberg.

2. Visie

CGOB De Herberg vindt het in de eerste plaats belangrijk om kwalitatief goede kinderopvang te realiseren. CGOB De Herberg hanteert vervolgens een christelijke visie op kinderen en kinderopvang. In deze visie gaan we uit van de volgende vier basisprincipes:

Elk kind is waardevol. Elk kind is uniek. Elk kind heeft talenten. Elk kind heeft anderen nodig om zich te ontwikkelen.
--

Door vanuit deze gedachten te handelen kan het welzijn van elk kind gestimuleerd worden, kan ieder kind tot zijn recht komen en zich ontwikkelen tot een zichzelf en zijn omgeving respecterend mens. Een kind ontwikkelt zich door aangeboren aanleg, maar ook door wat het in zijn/haar omgeving meemaakt.

Gastouders vormen een deel van deze omgevingsontwikkeling. Daarom is het belangrijk dat een kind zich bij de gastouder veilig en vertrouwd voelt.

CGOB De Herberg is ervan overtuigd dat de bijbel het woord van God is en dat Jezus Gods Zoon is. Wij geloven ook dat Jezus van ieder mens houdt en dus ook van ieder kind en dat dit ook aan kinderen verteld mag worden.

Zo kunnen kinderen kennismaken met de liefde van God en Jezus. We zijn van mening dat een kind alleen Gods liefde kan leren kennen, als het kind ook werkelijk liefde ervaart van mensen om hem of haar heen. Daarom verwachten wij van de gastouders dat zij de christelijke identiteit ten volle kunnen onderschrijven.

Wij hopen dat de kinderen die door onze gastouder worden opgevangen de liefde van God leren kennen en dat zij ook zelf vanuit die liefde willen leven. Zo wil CGOB De Herberg een steentje bij dragen aan de christelijke opvoeding van jonge kinderen.

3. Pedagogische hoofddoelstelling CGOB De Herberg

Het pedagogische doel van CGOB De Herberg is dat kinderen zich in een vertrouwde omgeving, op hun eigen passende manier, zo optimaal mogelijk kunnen ontplooien tot zelfstandige en evenwichtige personen die respect hebben voor zichzelf en voor anderen. We gaan ervan uit dat ieder kind de behoefte heeft zich te ontwikkelen, ieder op zijn eigen manier en in zijn eigen tempo, afhankelijk van aanleg en temperament. Er moet een situatie gecreëerd worden waarin kinderen de ruimte krijgen zich op ieder ontwikkelingsgebied te ontplooien. Als een kind zijn eigen mogelijkheden en grenzen wil kunnen ontdekken dan is er een omgeving nodig waar de sfeer de kinderen veiligheid en vertrouwen geeft.

4. Een goed pedagogisch klimaat

Om het welzijn en de ontwikkeling van het kind te kunnen stimuleren biedt een gastouder van CGOB De Herberg een goed pedagogisch klimaat of ook wel leefomgeving genoemd. Dit klimaat zorgt ervoor dat kinderen zich veilig en prettig voelen en gestimuleerd worden om te spelen, te ontmoeten en zich te ontwikkelen. Voor het antwoord op de vraag waaraan een pedagogische omgeving in algemene zin moet voldoen om de ontwikkeling van een kind zo goed mogelijk te laten verlopen, vinden we aanknopingspunten bij de vier zogenoemde pedagogische basisdoelen, zoals beschreven door Riksen-Walraven (2004).

1. Bieden van fysieke en emotionele veiligheid

De opvoedomgeving biedt kinderen een veilige basis, een 'thuis' waar kinderen zich kunnen ontspannen en zichzelf kunnen zijn. Door Riksen-Walraven wordt het bieden van een gevoel van veiligheid als de meest basale pedagogische doelstelling gezien. Het bieden van veiligheid is niet alleen van belang, omdat het bijdraagt aan het welbevinden van het kind, maar ook omdat een veilig klimaat voorwaarde is voor het realiseren van de andere pedagogische doelen. De emotionele veiligheid kan in de relatie tussen kind en gastouder en kind en andere kinderen worden verdeeld.

1a) De relatie tussen kind en gastouder.

De relatie tussen gastouder en kind is bepalend voor de kwaliteit van de opvang van het kind. CGOB De Herberg hecht daarom grote waarde aan de wijze waarop de gastouder communiceert met het individuele kind. Dit is de basis voor het gevoel van veiligheid voor het kind. Dit gevoel van veiligheid is de eerste voorwaarde om te kunnen spelen, ontmoeten en te ontwikkelen. Bij gastouderopvang is sprake van een vaste relatie tussen kinderen en de gastouder en een goede verhouding tussen het aantal kinderen en de gastouder.

1b) De relaties tussen de kinderen onderling.

Voor het kind geeft de aanwezigheid van bekende kinderen een gevoel van veiligheid. Dit groepsgevoel vormt eveneens een goede basis voor het kind om te spelen, te ontmoeten en zich te ontwikkelen. Van de gastouder wordt verwacht dat zij dit groepsgevoel helpt ondersteunen en een positieve bijdrage levert aan de groep kinderen.

Bij deze emotionele verzorging door de gastouder gaat het erom dat het kind de gelegenheid krijgt zich geborgen te voelen, door de persoonlijke aandacht van de gastouder voor zijn of haar wensen en behoeften.

CGOB De Herberg vindt het belangrijk dat het kind “gehoord” wordt in zijn uniekheid en met zijn eigen kwaliteiten. Wij verwachten dan ook van gastouders dat zij sensitief responsief zijn. Sensitieve responsiviteit betekent dat de gastouder op een actieve en positieve wijze met kinderen communiceert, waarbij zij luistert, zowel verbaal als non-verbaal en actief reageert op signalen, vragen en behoeften van het individuele kind. Door deze positieve houding van de gastouder kan en wil het kind zich hechten aan de gastouder. Een gastouder is betrokken met het kind en spreekt het kind aan op haar eigen niveau en gaat bijvoorbeeld door haar knieën om oogcontact te maken met het kind. De gastouder benoemt gevoelens die ze ziet bij het kind en laat deze er zijn. Het kind ervaart zo dat haar eigen uniekheid er mag zijn. De gastouder heet het kind altijd welkom en neemt de tijd om te luisteren en door te vragen naar de wensen van het kind. Bij baby's biedt een gastouder bijvoorbeeld de baby altijd ondersteuning onder het zitvlak van de baby. Het zitvlak is het centrum van een mens en door dit te ondersteunen weet het kind zich 'gedragen'. Op basis van deze veiligheid en vertrouwde durft het kind te gaan spelen, andere kinderen te ontmoeten en op ontdekking te gaan.

De fysieke (lichamelijke) veiligheid betreft de omgeving en inrichting waarin het kind verkeert. CGOB De Herberg hanteert de kwaliteitseisen betreffende veiligheid en inventariseert dus jaarlijks de woning waar opvang plaatsvindt op risico's. Naar aanleiding van de gestelde risico's wordt een actieplan opgesteld in samenspraak met gastouder en ouders van het kind om zo een veilige leefomgeving voor het kind te creëren dan wel te behouden. De genoemde documenten worden digitaal naar de gast- en vraagouders verstuurd. De gastouder draagt zo zorg voor een leefomgeving waar het kind kan proberen en leren, zonder gevaar te lopen. Het gevoel van veiligheid wordt gestimuleerd door het kind niet over zijn grenzen te laten gaan, maar het kind vrijheid te geven, binnen de geboden grenzen, om te ervaren wat hij wel of niet kan. Via de website van het [Landelijk Centrum voor Hygiëne en Veiligheid](#) kan de gastouder extra informatie vinden.

2. Gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van persoonlijke competentie

De opvoedomgeving stelt kinderen in de gelegenheid om hun persoonlijke competentie te ontwikkelen. Het gaat om persoonlijke eigenschappen als veerkracht, impulscontrole, zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit, motivatie, volharding, creativiteit en cognitieve en taalvaardigheden. Hierdoor zijn kinderen in staat om allerlei problemen goed aan te pakken en zich goed aan te passen aan (veranderende) situaties.

De gastouder benoemt bijvoorbeeld wat ze ziet gebeuren bij een kind “Ik zie dat je heel boos bent, nu Paul de rode auto heeft gepakt.” Vervolgens komt ze niet meteen met oplossingen, maar laat het kind zelf kijken naar wat voor hem het beste is. “Jij zou ook graag de rode auto willen, vind je dat een mooie kleur?” “Hoe kunnen we dit oplossen, er is maar 1 rode auto.” Het kind krijgt zo de mogelijkheid om zelf te ontdekken wat het beste is en kan het zijn creativiteit vergroten.

Door bijvoorbeeld diverse materialen en speelgoed in huis te hebben, deze aan te bieden aan het kind en het kind vrij te laten om hier mee te spelen, werken, leert het kind om zelf keuzes te maken. Het maken van eigen keuzes vergroot de persoonlijke ontwikkeling.

3. Gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van sociale competentie

De opvoedomgeving stelt kinderen in de gelegenheid om hun sociale competentie te ontwikkelen. Het gaat om een scala aan sociale kennis en vaardigheden, zoals het zich inleven in een ander, communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen en het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid.

De gastouder stimuleert deze beide ontwikkelingsgebieden door in de eerste plaats veiligheid aan te bieden. Kinderen ontwikkelen zich het beste in een veilige omgeving. De gastouder laat zien hoe je als mensen met elkaar omgaat op een nette, christelijke manier. Ze mag haar eigen gevoelens laten zien, benoemt deze dan ook. “Ik word verdrietig als mijn vaas kapot gaat, ik vind het niet fijn dat je de bal er tegenaan schopt.” Ze benoemt ook wat ze bij de kinderen ziet aan gevoelens en gedrag. Ze helpt zo de kinderen hun gevoelens te uiten en een plaats te geven in hun mens zijn. Bij de gastouder kan het kind spelenderwijs deelnemen aan dagelijkse bezigheden. Doordat de gastouder hier bewust mee omgaat, en aansluit bij de behoeften en het ontwikkelingsniveau van het kind, stimuleren deze bezigheden de ontwikkelingen van het kind. De gastouder zorgt voor een goede balans tussen dagelijkse bezigheden en spelen als het kind bij de gastouder wordt opgevangen. Vrij spelen en spelletjes spelen dragen ook bij aan de stimulering van de verschillende ontwikkelingsgebieden van het jonge kind van 0 tot 4 jaar. Door een variatie van spelletjes aan te bieden komen deze gebieden goed tot hun recht. In hoofdstuk 3 staan praktische voorbeelden van spelen met en voor kinderen, ingedeeld in de verschillende leeftijdsfasen.

4. Overdragen van waarden en normen

De opvoedomgeving draagt waarden en normen aan kinderen over, waardoor kinderen zich de cultuur eigen maken van de samenleving waarin zij opgroeien. Bij de gastouders maakt het kind nader kennis met normen en waarden, die zijn gericht op veiligheid, respect voor elkaar en ontplooiingsmogelijkheden. De gastouder heeft hierin een voorbeeldfunctie. Kinderen leren namelijk niet alleen op basis van wat je vertelt, maar vooral door wat ze zien en horen en dus hoe ze voorgeleefd worden. De overdracht van normen en waarden vindt dan ook voornamelijk door voorleven plaats. De gastouder heeft bijvoorbeeld de norm dat je met 2 woorden spreekt en doet dit dus zelf ook. Ze schreeuwt niet als ze iets wil duidelijk maken en als kinderen schreeuwen geeft ze aan dat dit niet de wijze is waarop een kind iets duidelijk zou moeten maken.

De christelijke normen en waarden zijn de leefregels die God in de bijbel heeft gegeven om na te leven. Jezus is het perfecte voorbeeld van hoe God wil dat wij leven. Deze norm van hoe te leven zal de gastouder proberen uit te dragen aan de kinderen, zodat zij deze christelijke levensstijl over kunnen nemen. Zij weet echter ook dat ze fouten maakt als mens en zal deze naar kinderen durven toegeven. Zo leren kinderen dat ze fouten mogen maken en hoe ze daarmee om mogen gaan. Vanuit een milde kijk en een vertrouwen dat je met elke misstap ook weer meer leert.

Het pedagogische klimaat bevat ook nog de volgende elementen, welke hieronder nader toegelicht worden, lichamelijke verzorging, competentieontwikkeling, belonen en straffen.

Lichamelijke verzorging

De gastouder neemt een deel van de opvoeding en verzorging over van de ouders. Het gaat hier ook om de lichamelijke verzorging. De gastouder heeft de ruimte en de tijd om persoonlijk aandacht te besteden aan de verzorging van het individuele kind.

De invulling van de verzorging gebeurt in samenspraak met de ouders of verzorgers en betreft:

Eten en drinken (Hoeveel, wanneer, wat niet of juist wel)

Slapen (hoe lang, waar, knuffels en spenen)

Hygiëne (handen wassen, luier verschonen)

Zindelijkheid (wanneer starten we met potje of wc)

Ziekte en medicijnen (wat, wanneer, hoe mee omgaan)

Competentieontwikkeling

We onderscheiden naast persoonlijke en sociale competenties de volgende ontwikkelingsgebieden:

*Lichamelijke ontwikkeling;

Door met de kinderen buiten te lopen, of naar de speeltuin te gaan, waar geklauterd en geklommen kan worden, wordt de grove motoriek aangesproken. Door een kind materialen van verschillende grootte aan te reiken (een pen, een zachte knuffel, een heel klein balletje) zal de fijne motoriek ontwikkelen.

*Mentale ontwikkeling

Door bijvoorbeeld met thema's te werken (boerderij) en daar boeken en middelen bij te gebruiken, door dan ook op pad te gaan naar de kinderboerderij zal een kind de wereld om hem heen beter leren begrijpen. Door foto's van zijn familie in het heen en weer schrift te hebben of met pictogrammen te werken, is er herkenning van welke mensen er om hem heen staan, of welke activiteiten in de dag terugkomen.

*Taalontwikkeling

De taal wordt vooral gestimuleerd door veel te praten, door alles te (laten) benoemen en door kinderen op jonge leeftijd dagelijks voor te lezen. Samen naar de bibliotheek gaan en hier boekjes zoeken, vergroot meteen ook de leefwereld van het kind.

Belonen en straffen

Het kind staat centraal in de opvang bij de gastouder. Met respect voor het kind wordt bij de gastouder uitgegaan van geborgenheid, veiligheid en uitdaging. Om hiertussen een goed evenwicht te vinden hanteert elke gastouder regels. Door het kind op een positieve wijze te leren omgaan met deze regels, ervaart het kind deze regels als een natuurlijk onderdeel van de opvang. De gastouder gaat hierbij uit van het individu van het kind en overlegt regelmatig met de ouders over de toepassing van regels. Twee methodes om kinderen gedrag aan of af te leren zijn belonen en straffen.

Belonen is het toekennen van waardering op een bepaald gedrag. Door bijvoorbeeld een compliment te geven, als een kind zijn best heeft gedaan. Een beloning kan ook zijn een omhelzing, een extra verhaaltje voorlezen. Het is een gevolg geven, waar het kind van geniet.

Straffen is het geven van een negatieve "input" op gedrag van een kind. Het gevolg is bijvoorbeeld het negeren van het gedrag, dus niet in of meegaan op het schreeuwen. Het kan ook de onthouding van een verhaaltje lezen zijn, of het afpakken van speelgoed waar niet op de juiste manier mee wordt omgegaan.

Een kind kan op verschillende manieren worden beloond. De opvoeder moet zich wel bewust zijn dat teveel beloning een kind sterk afhankelijk maakt. Teveel beloning ontnemt hem ook het plezier en de motivatie om zich in te spannen voor naleving van deze regels.

De opvoeder belooft het goede gedrag van het kind op een positieve wijze en beperkt het middel straf als het gaat om corrigeren van gedrag en de naleving van regels.

De opvoeder is zich bewust dat straf een beperkt effect heeft op het gedrag van het kind. Zeker als het vaker wordt toegepast. Juist teveel straf verhindert de vorming van een eigen geweten bij een kind. Het kind blijft dan steken in een fase dat hij dingen laat om de straf te ontlopen, en niet omdat het kind het zelf niet goed vindt.

5. De gastouder

CGOB De Herberg beschouwt de gastouder als een belangrijke partner in het realiseren van goede kinderopvang. Tegelijkertijd respecteert CGOB De Herberg de zelfstandige positie, de persoonlijke vaardigheden en huiselijke omstandigheden van de gastouder.

De contactpersoon van CGOB De Herberg vormt een belangrijke schakel tussen CGOB De Herberg en de gastouder. Zij draagt er zorg voor dat de kwaliteitsaspecten en het pedagogisch gewenste klimaat ook bij de gastouders worden gerealiseerd. Twee belangrijke waarden voor het veilig opgroeien van een kind zijn continuïteit en betrouwbaarheid.

Voor een kind zijn vaste gezichten en regelmaat van belang voor zijn gevoel van veiligheid. CGOB De Herberg streeft ernaar de gastouder meteen zo uit te zoeken, dat er een lange continue relatie tussen kind en gastouder kan ontstaan. Naar aanleiding van de aangegeven wensen ten behoeve van de opvang wordt een gastouder gezocht die het beste bij het kind past. Van groot belang hierbij is natuurlijk de klik met de gastouder. Daarom is er een uitgebreide kennismaking en volgt er bedenktijd. Er kan naar wens een proefmiddag worden georganiseerd.

Zes weken na de start volgt een telefonische evaluatie voor beide partijen. Om de deskundigheid en betrouwbaarheid te waarborgen worden de gastouders geselecteerd op speciale criteria en worden zij frequent bezocht (minimaal 2 keer per jaar). De jaarlijkse risico-inventarisaties en evaluaties zijn meetpunten voor CGOB De Herberg om te kijken of de veiligheid en hygiëne en de pedagogische kwaliteiten van de gastouder en haar huis voldoen aan de wettelijke eisen. Voor vraagouders zijn deze inventarisaties inzichtelijk.

De gastouder speelt een centrale rol tijdens de opvang van het kind. Zij is verantwoordelijk voor een zinvolle invulling van de dag. Zij zorgt voor het kind, geeft het vertrouwen en stimuleert het te gaan spelen. Door goed te overleggen met de ouders vindt er een optimale afstemming plaats tussen thuis, de gastouder en de contactpersoon gastouderopvang.

Om deze rol goed te kunnen uitoefenen beschikt de gastouder over de volgende eigenschappen: (selectiecriteria CGOB De Herberg):

Selectiecriteria Gastouder CGOB De Herberg

De gastouder:

- heeft zich ingeschreven in het Personenregister Kinderopvang (ook alle volwassen huisgenoten en evt. structureel aanwezigen)
- gaat akkoord met het op de hoogte stellen van de betreffende vraagouders, door GOB, bij een evt. melding door dienst Justis
- is minimaal 18 jaar
- heeft een (vergelijkbaar) diploma MBO2 Helpende Zorg en Welzijn

- beschikt over een certificaat Eerste Hulp aan Kinderen (Bij voorkeur afgegeven door het Oranje Kruis, maar in elk geval door een partij die opgenomen is in het Register EHBO-certificaten Kinderopvang).
- is zowel geestelijk als lichamelijk in staat gastouder te zijn.
- is niet uit het ouderlijk gezag ontheven of ontzet
- de kinderen van de gastouders staan niet onder toezicht (inclusief adoptiekinderen, met uitzondering van pleegkinderen)
- onderschrijft het pedagogisch beleid van CGOB De Herberg en biedt opvang aan volgens een zelf geschreven pedagogisch werkplan dat aansluit bij het pedagogisch beleid van CGOB De Herberg
- zal op geen enkele wijze misbruiken maken van diens machtsverhouding ten opzichte van het kind. Dit houdt onder andere in dat hij/zij niet schreeuwt, scheldt of een kind op andere wijze geestelijk en/of lichamelijk mishandelt
- heeft aantoonbare ervaring met het werken met kinderen
- heeft kennis van de ontwikkeling en verzorging van het kind
- is in staat spel en ontwikkelingsmateriaal te bieden op basis van leeftijd en ontwikkelingsfase en kind kenmerken
- is in staat een zinvolle dagindeling te maken op basis van wensen en behoeften van het kind
- kan groepsprocessen hanteren en spel en activiteiten begeleiden voor groepen
- heeft kennis op het gebied van veiligheid en gezondheid in en rondom het huis
- is flexibel, heeft inlevingsvermogen en staat open voor kritiek en deskundigheid van anderen, is in staat tot zelfreflectie
- is sociaal vaardig
- kan goed communiceren, spreekt de Nederlandse taal
- is bereid informatieve bijeenkomsten bij te wonen, die betrekking hebben op het gastouderschap. Zij staat positief ten opzichte van het werken aan eigen deskundigheid. Hierbij zijn de thema-avonden verplicht.
- denkt en handelt klantgericht zonder daarbij eigen grenzen te overschrijden.
- respecteert de privacy (conform de wet AVG) van het kind en de ouders, speelt geen informatie door aan derden
- is bekend met de bijbel en kan de christelijke identiteit onderschrijven.
- is bereid christelijke normen en waarden over te dragen en met de kinderen uit de bijbel te lezen en hen te vertellen over Gods liefde
- staat open voor het kind. Zij luistert actief naar het kind en reageert zowel verbaal als non-verbaal op een positieve wijze
- is in staat een goede band te scheppen met het kind. Het kind hecht zich daarom graag aan de gastouder
- is in staat een kind van 4 jaar en ouder bij haar thuis ruimte te geven om de vrije tijd na school en in de vakantie zelf in te vullen. Zij zorgt ervoor dat ook deze kinderen zich veilig en geborgen voelen.
Zij staat open voor het bespreken van hun ervaringen binnen en buiten de school. De gastouder is hierbij extra alert op pesten.
- stelt zich op de hoogte van de handleiding kindermishandeling van CGOB De Herberg en handelt hiernaar
- laat de kinderen nooit alleen in de woning, of onder toezicht van anderen

- vangt op in een huis waar niet gerookt wordt
- heeft een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten (W.A.) en kan de polis laten zien
- is in het bezit van AVP verzekering/inzittende verzekering bij autogebruik
- heeft, wanneer er sprake is van meer dan 4 kinderen tegelijk aanwezig, een achterwacht geregeld die binnen vijftien minuten ter plaatse kan zijn. Deze achterwacht is bij CGOB De Herberg met naam en telefoonnummer bekend

Aan het huis waar de opvang plaatsvindt, stelt CGOB De Herberg ook een aantal eisen:

1. Er is minimaal 3,5 m² speelruimte in huis per kind
2. Er is minimaal 2 m² slaapruimte in huis per kind
3. Er is minimaal 3,5 m² buitenruimte per kind
4. Voor kinderen onder de 1,5 jaar is een aparte slaapruimte
5. Ramen kunnen niet zelfstandig door kinderen worden geopend
6. Deuren naar buiten kunnen door kinderen onder de 8 jaar niet worden geopend
7. Stopcontacten zijn kindvriendelijk, indien er kinderen onder de 6 jaar zijn
8. Schadelijke stoffen zoals sigaretten, schoonmaakmiddelen, medicijnen en andere giftige stoffen zijn in de originele verpakking bewaard en buiten bereik van kinderen
9. Er is een gifwijzer aanwezig
10. Er is een EHBO trommel met inhoud aanwezig, waarvan de datum niet verlopen is
11. Er liggen geen open elektrische draden of apparaten waar een kind zich aan kan branden
12. Er is een werkzame telefoon in huis of de gastouder draagt een opgeladen mobiele telefoon bij zich
13. Het huis is ten allen tijde rookvrij
14. Als er een open trap in de huiskamer is, dan wordt deze afgeschermd, indien er jonge kinderen (onder de 4 jaar) zijn.
15. Er is op elke verdieping in elke vluchtweg een werkzame rookmelder aanwezig
16. Een aanwezige vijver wordt dusdanig afgeschermd dat een kind er niet in kan vallen
17. Een aanwezige hond kan achter gesloten deuren gezet worden, zodat kinderen nooit alleen gelaten worden met de hond.
18. Er worden afspraken gemaakt over eventueel aanwezige huisdieren

Hoofdstuk 2

Praktische invulling van missie, visie en doelstellingen

1. Contactmomenten

Voor goede kwalitatieve kinderopvang is het noodzaak dat ouders of verzorgers, gastouders en het gastouderbureau goed contact met elkaar hebben. Er worden op basis van respect, vertrouwen en eerlijkheid afspraken gemaakt over de opvang. Een goed contact tussen ouders en de gastouder is de basis voor het welzijn van het kind.

CGOB De Herberg hecht daarom veel waarde aan goede overlegvormen tussen ouders, de gastouder en COGB De Herberg. Vanuit COGB De Herberg is er in principe één contactpersoon voor de vraag- en gastouders. Ouders moeten de gelegenheid krijgen om de gastouder goed te informeren over de verzorging en opvoeding van hun kind.

De gastouder moet ook in de gelegenheid worden gesteld de ouders en het kind te leren kennen. De gastouder staat open voor hun opvattingen en past deze toe, voor zover dit mogelijk is. Om de communicatie tussen ouders, gastouder en COGB De Herberg optimaal te laten verlopen zijn er verschillende vormen van overleg. Deze vormen worden hier kort toegelicht.

Intakegesprek vraagouders

CGOB De Herberg houdt een intakegesprek met de ouders. Tijdens dit gesprek krijgen ouders een informatieboekje, waarin de werkwijze van COGB De Herberg verder wordt uitgelegd aan de hand van bijv. een samenvatting van het pedagogisch beleidsplan. In de intake wordt gebruik gemaakt van een intakeformulier, waarop de wensen en behoeften van de ouders worden geregistreerd. In dit gesprek maken de ouders ook duidelijk welke opvoedingsregels en normen en waarden zij belangrijk vinden, om zo tot een passende match te kunnen komen. Aan de hand van deze gegevens zoekt de contactpersoon een geschikte gastouder. Zodra deze gastouder is gevonden, vindt het kennismakingsgesprek plaats.

Intakegesprek gastouder

CGOB De Herberg houdt een intakegesprek met de gastouder. In dit gesprek vindt screening en selectie plaats. In het gesprek bespreken we de samenwerking met COGB De Herberg en maken we duidelijk wat het betekent om gastouder voor COGB De Herberg te zijn. De intentie van dit gesprek is dat de contactpersoon een goed beeld krijgt van de persoonlijkheid van de gastouder. Tijdens dit gesprek krijgt de gastouder een informatiemap, waarin de werkwijze van COGB De Herberg verder wordt uitgelegd aan de hand van bijv. het pedagogisch beleidsplan.

Wij vragen de gastouder om haar eigen algemene voorwaarden/huisregels op te stellen, zodat ze kan laten zien hoe zij haar opvang vorm geeft. Een gastouder die zich aansluit bij COGB De Herberg heeft een vast contactpersoon, die haar, waar nodig, zal begeleiden.

Tijdens de intake wordt ook aan de gastouder gevraagd of zij zich heeft ingeschreven in het Personenregister Kinderopvang. Daarnaast wordt er gevraagd naar huisgenoten van 18+ en structurele bezoekers tijdens de opvanguren. Het is een wettelijk eis dat deze personen zich inschrijven in het Personenregister Kinderopvang. De bijkomende kosten hiervan zijn voor de gastouder.

Kennismakingsgesprek(ken)

Als de contactpersoon van CGOB De Herberg een passende gastouder denkt gevonden te hebben, stelt zij de gastouder aan de vraagouder voor. Tijdens dit kennismakingsgesprek kunnen ouders, het kind en gastouder (en evt. eigen kinderen) met elkaar kennismaken. Om een keuze te maken moeten zowel de ouders, het kind alsook de gastouder de gelegenheid krijgen een goede indruk op te doen.

In dit gesprek is het van belang dat de ouders en het kind de sfeer bij de gastouder kunnen proeven. De gastouder krijgt een indruk van de ouders en het kind. De gastouder kan de ouders ook informeren over haar leef- en opvoedingsstijl. In dit gesprek kunnen ouders en de gastouder met elkaar spreken over normen en waarden en opvoedingsregels.

Het is van belang dat deze normen en waarden tussen ouders en gastouder op elkaar aansluiten en dat er afspraken kunnen worden gemaakt. Concrete voorbeelden over opvoeding, bijvoorbeeld “Hoe ga je om met straffen en belonen”, maken voor ouder en gastouder duidelijk op welke wijze er met het kind wordt omgegaan.

Soms is het wenselijk een tweede kennismakingsgesprek te houden of een proefdag te houden, omdat de ouders en/of gastouder nog geen definitieve keuze hebben kunnen maken. Indien na het kennismakingsgesprek de ouders en/of de gastouder besluiten niet verder te gaan, zoekt de contactpersoon een andere gastouder.

Wenmoment

Voor de kinderen en de gastouder is het goed als zij tijd met elkaar doorbrengen om aan elkaar te wennen. Een wenmiddag of ochtend, waarbij één van de ouders niet aan het werk is, niet aanwezig maar wel beschikbaar, is daar een geschikte methode voor.

Koppelingsgesprek

Indien de ouders en de gastouder besluiten samen verder te gaan, vindt een koppelingsgesprek plaats, hier is de contactpersoon van CGOB De Herberg altijd aanwezig. De afspraken over de opvang worden door de contactpersoon vastgelegd in een contract. In dit contract kunnen ook praktische wensen van ouders en gastouder schriftelijk worden vastgelegd. Bijvoorbeeld over breng- en haaltijden.

Evaluaties

Wij adviseren onze gastouders om de eerste twee maanden bij hen te laten gelden als een proefperiode, waarin de ouder en gastouder zonder opzegtermijn kunnen opzeggen. In één van de eerste twee weken neemt de contactpersoon contact op met de gastouder. Binnen twee maanden na de plaatsing van het kind vindt er een (telefonische) evaluatie plaats met beide partijen. Zowel de gastouder als de ouders kunnen met hun vragen te allen tijde een beroep doen op de contactpersoon.

Vervolgens wordt in de regel minimaal één keer per jaar telefonisch contact met de ouders opgenomen voor evaluatie. De gastouder krijgt regelmatig bezoek van de contactpersoon. Tussentijds is er regelmatig telefonisch contact of een bezoekje. De contactpersoon bezoekt de gastouder minimaal twee keer per jaar. Zodra het kind de gastouder verlaat, volgt er een eindevaluatie. Ouders en de gastouder kunnen hierin hun ervaringen vertellen en terugkijken op de ontwikkeling van het kind in de afgelopen jaren.

Themabijeenkomsten

Van de gastouder wordt verwacht dat ze deel te neemt aan de, door het gastouderbureau georganiseerde, EHBO-cursus. De gastouder kan ervoor kiezen om haar EHBO certificaat op andere wijze te halen.

Zij moet dan een kopie van het certificaat aan CGOB De Herberg te overhandigen. Daarnaast verzorgt de contactpersoon jaarlijks minimaal één themabijeenkomst voor gastouders. Eventueel worden bij bepaalde thema's ook vraagouders uitgenodigd. Deze bijeenkomst heeft als thema een onderwerp over opvoeding en/of gastouderopvang. Gastouders kunnen onderwerpen aandragen hiervoor.

Breng- en haal gesprekken

Tijdens het brengen van het kind is er even de gelegenheid om informatie uit te wisselen over het kind. Het is belangrijk dat het kind weet dat de ouder weggaat. Het is ook belangrijk om het afscheid niet lang te laten duren.

Als de ouder het kind ophaalt is er opnieuw tijd om informatie uit te wisselen. De gastouder geeft in het kort een verslag van de dag en meldt bijzonderheden. Indien de gastouder een baby opvangt, houdt zij een schriftje bij. Dit is afhankelijk van de wens en de behoeften van de ouder en de gastouder.

Klachten

CGOB De Herberg hecht er grote waarde aan dat ouders vragen en opmerkingen kunnen stellen aan de direct betrokkenen van de opvang van hun kind. Het kan echter gebeuren dat de ouder zich niet direct wil wenden tot de gastouder. De ouder kan zich in dat geval direct wenden tot de contactpersoon. Leidt deze stap niet tot een bevredigend antwoord, dan kan de ouder een klacht indienen. Hiervoor is een klachtenprocedure ontwikkeld die bij de CGOB De Herberg verkrijgbaar is. Deze klachtenprocedure is ook onderdeel van het intakegesprek. In het informatieboekje dat de vraagouder krijgt (tijdens het intakegesprek) staat hier ook uitleg over, er wordt er voor het volledige klachtenbeleid verwezen naar het ouderportaal.

Ouderinspraak

Voor de vestigingen met meer dan 50 gastouders is het wettelijk verplicht een oudercommissie te hebben. Ook voor kleinere vestigingen is de betrokkenheid van ouders belangrijk, we vinden het fijn als we ouders advies kunnen vragen over verschillende onderwerpen. Je contactpersoon zal je daarom uitnodigen deel te nemen in de oudercommissie. Het reglement en het aanmeldingsformulier hiervoor staan in ons ouderportaal.

De vestigingen zonder oudercommissie werken volgens de Alternatieve Ouderraadpleging. Zij stellen ouders, bij belangrijke wijzigingen of ontwikkelingen in de gelegenheid vragen te stellen en of mee te denken.

Beleid ten aanzien van Vermoeden Kindermishandeling

CGOB De Herberg heeft een handleiding voor vermoedens van kindermishandeling voor gastouderbureaus. Zowel ouders als gastouders worden hiervan tijdens de intakegesprekken op de hoogte gesteld. Zij krijgen uitgelegd welke stappen zij moeten nemen bij een vermoeden van kindermishandeling van een kind. Ook is de handleiding onderdeel van de informatiemap voor gastouders. De gastouder is wettelijk verplicht deze kennis te beheersen. Zowel de vraag- als gastouders kunnen de volledige handleiding Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk geweld nalezen via ons ouderportaal.

2. Dagelijkse praktijk bij de gastouder

Kwaliteit van de opvang

Om kwalitatieve opvang te kunnen waarborgen is het van belang dat de gastouder genoeg tijd en aandacht kan geven aan het individuele kind. Daarom heeft de overheid landelijke eisen gesteld aan het maximaal op te vangen kinderen per gastouder. CGOB De Herberg hanteert deze kwaliteitseisen.

Volgens de algemene landelijke kwaliteitseisen kunnen, maximaal 6 kinderen van 0-13 jaar tegelijk door een gastouder worden opgevangen, de eigen aanwezige kinderen tot 10 jaar tellen mee. Er mogen maximaal 5 kinderen van 0-4 jaar aanwezig zijn, van deze kinderen mogen er maximaal 4 kinderen van 0 en 1 en maximaal twee baby's (tot 1 jaar) worden opgevangen.

Qua leeftijdsopbouw hanteert CGOB De Herberg de volgende maatstaven voor gastouders;
Maximaal 2 kinderen inclusief eigen kinderen van 0-1 jaar.
Maximaal 2 kinderen inclusief eigen kinderen van 1-2 jaar.
Maximaal 5 kinderen inclusief eigen kinderen tot 4 jaar.
Maximaal 6 kinderen totaal tot 13 jaar, inclusief eigen kinderen (tot 10 jaar).

Er mogen dus wel meer kinderen zijn die een andere leeftijd hebben, mits bovengenoemde criteria niet overschreden worden. CGOB De Herberg hanteert tevens een advies van een minimum van 4 opvanguren per week. CGOB De Herberg stelt dat vanuit pedagogisch oogpunt dit aantal uren noodzakelijk is om tussen het kind en de gastouder een relatie op te bouwen.

De contactpersoon van CGOB De Herberg maakt daarnaast altijd de inschatting of de opvanglocatie daadwerkelijk aan alle (veiligheids-) eisen voldoet en of de gastouder de competenties heeft om meer dan 4 kinderen op te vangen.

Daginvulling bij de gastouder

De gastouder geeft zelf invulling aan de dagbesteding met het kind en de activiteiten die daaruit voortvloeien. Veel bezigheden hangen samen met de dagelijkse gang van zaken, zoals huishoudelijke bezigheden, eten klaarmaken, boodschappen doen en kinderen ophalen van school. De gastouder is zich bewust dat deze bezigheden voor het kind een onderdeel vormen van de opvang. De gastouder betreft het kind op spelenderwijs bij deze bezigheden. Het kind helpt bijvoorbeeld mee om de was op te hangen of deze in de wasmachine te stoppen. Hierdoor ontstaat een sfeer van huiselijkheid, gecombineerd met spelend bezig zijn van het kind. De gastouder betreft het kind hierbij op een positieve wijze. Het ritme van het kind betreffende eten, slapen en spelen wordt gehandhaafd.

Dagindeling

De gastouder geeft structuur aan de indeling van de dag. Zij is in staat dit op een goede evenwichtige manier te realiseren, eventueel in combinatie met de opvoeding van haar eigen kinderen.

Zij hanteert huisregels waarin het kind centraal staat. Het doel van de regels is de dagelijkse gang van zaken in goede banen te leiden. De gastouder is echter wel zo flexibel dat zij deze regels kan aanpassen, afhankelijk van de situatie waarin het kind zich bevindt. Het kind van 4 jaar en ouder ervaart zijn verblijf bij de gastouder als vrije tijd.

Onder vrije tijdsbesteding wordt verstaan:

* Het kind kan spelen of met iets bezig zijn en daaraan plezier beleven, zonder dat dit functioneel of leerzaam moet zijn;

* Het kind bepaalt zelf wat hij doet, binnen de regels van de gastouder.

De gastouder stimuleert het kind zelfstandig te spelen en initiatieven te nemen. Naarmate het kind ouder wordt, laat de gastouder het kind steeds meer los. Bij de gastouder kunnen oudere kinderen zelf afspraken maken buiten de opvang van de gastouder. Dit is mogelijk als er goede afspraken zijn gemaakt tussen de gastouder, het kind en de ouders. Meer vrijheid voor het kind betekent ook meer verantwoordelijkheid voor het kind.

Eten en drinken

De ouders nemen voor het jongste kind zelf fles- of borstvoeding mee naar de gastouder. De borstvoeding moet gekoeld meegebracht te worden in verband met houdbaarheid van de melk. De gastouder spreekt regelmatig met de ouders de hoeveelheid en de frequentie van de flesvoeding door. De gastouder verzorgt de broodmaaltijd voor de kinderen. Zij zorgt ervoor dat het eten en drinken in een gezellige en ontspannen sfeer plaatsvindt. Voor het eten wordt er met de kinderen gebeden om zo God te vragen om een zegen over het eten en na de maaltijd wordt God gedankt. Indien een kind niet wil eten, wordt dit hem niet opgedrongen. De gastouder neemt hierover dan contact op met de ouders. De gastouder heeft bij het eten een voorbeeldfunctie. Naarmate het kind ouder wordt, stimuleert de gastouder dat het kind zelf zijn boterhammen smeert en belegd. De gastouder zorgt ervoor dat een kind met een dieetvoeding zoveel mogelijk mee kan doen met de gezamenlijke maaltijd.

Slapen

Bij de gastouder wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met het individuele slaapritme van het kind. Bij de oudere kinderen is het slaapmoment vaak gelegen in de middag, na de broodmaaltijd. Naarmate het kind richting 4 jaar gaat, wordt het slapen afgebouwd. Dit gebeurt in overleg met de ouders. Het slapen is een vast ritueel voor de kinderen. De gastouder zorgt ervoor dat het kind vóór het slapen een rustige activiteit doet. Indien nodig wordt het kind voor het slapen verschoond of gaat naar het toilet. De gastouder stimuleert het kind zichzelf uit en aan te kleden. Het kind heeft een vast bedje en eventueel een eigen knuffel of speen. De gastouder besteedt voor het slapen nog even extra aandacht aan het kind. De gastouder zorgt ervoor dat het kind rustig en veilig kan slapen.

De gastouder overlegt met de ouder over het slapen van het kind bij de gastouder. Vooral over de wijze waarop het kind slaapt. De bedjes waar de baby's in slapen moeten voldoen aan de veiligheidseisen. CGOB de Herberg adviseert de gastouders dringend om kinderen onder de 1,5 jaar in een ledikantje te laten slapen. Er wordt aan de ouders toestemming gevraagd om een kindje onder 1,5 jaar in een campingbed te laten slapen.

Losse matrasjes in een campingbed zijn niet toegestaan.

CGOB De Herberg adviseert gastouders en ouders gebruik te maken van goed passende slaapzakken voor kinderen onder de 2 jaar en geen extra dekens of lakens te gebruiken. Jonge baby's die zichzelf niet lang kunnen opdrukken moeten op de rug gelegd worden. Gastouders hebben in het ouderportaal de toegang tot het protocol veilig slapen en de Folder Veilig Slapen.

Knuffels en spenen

De gastouder geeft het kind zijn/haar knuffel of speen vooral als de situatie daar om vraagt. De knuffel of speen biedt het kind bijvoorbeeld troost bij verdriet of naar bed gaan. Voor de taalontwikkeling en de ontwikkeling van de kaak is het beter de speen tijdens de dag zo min mogelijk te gebruiken. Als een kind zijn knuffel de hele dag bij zich heeft, isoleert het kind zich vaak in het maken van contacten. De gastouder maakt hierover afspraken met de ouders.

Hygiëne en zindelijk worden

De ouders nemen luiers mee naar de gastouder. De gastouder verschoont het jonge kind regelmatig en is extra alert bij dunne ontlasting en/of rode billetjes. Zindelijk worden is een individuele aangelegenheid. Spelenderwijs stimuleert de gastouder het kind zindelijk te worden. Zij prijst het kind dat naar de wc gaat en beloont hem met complimentjes als het lukt. De gastouder zorgt ervoor dat na het gebruik van het toilet de handen worden gewassen. Afhankelijk van het kind en na overleg met de ouders kan er worden gestart met een actieve zindelijkheidstraining.

Zieke kinderen en medicijnen

Een kind dat ziek is, vraagt om extra aandacht. Een ziek kind heeft meer verzorging nodig. Het kind vraagt ook om meer rust en de opvoeder moet extra alert zijn op signalen van het zieke kind, bijvoorbeeld bij koorts. Als een kind ziek is, is het (soms) beter om thuis te blijven. Voor zijn eigen rust en voor de andere kinderen in het huis van de gastouder.

Een kind dat een besmettelijke ziekte heeft, kan in verband met besmettingsgevaar en een verlaagde weerstand niet bij de gastouder komen. Voor besmettelijke ziekten worden de richtlijnen van de GGD gevolgd. De gastouder overlegt met de ouder over het moment waarop het kind weer terug kan komen.

Zodra een kind ziek wordt, neemt de gastouder contact op met de ouder. Zij spreekt met de ouder af door wie en wanneer het zieke kind wordt opgehaald. Indien de ouders dit niet zelf kunnen doen, nemen de ouders zelf contact op met het noodadres. Op deze wijze weet de gastouder ook wie het kind komt ophalen. Indien slechts één kind wordt opgevangen overleggen de ouders met de gastouder of het kind, afhankelijk van de ziekte, kan worden opgevangen.

CGOB de Herberg is alert op besmettelijke infectieziekten en de verspreiding daarvan. Ouders hebben de vrije keuze om hun kind wel of niet te laten inenten.

Voor de veiligheid van alle kinderen die door onze gastouders worden opgevangen is het van belang dat de gastouders op de hoogte zijn of kinderen wel of niet ingeënt zijn, hiervan houdt de gastouder voor zichzelf een overzicht bij.

CGOB de Herberg vindt het belangrijk dat onze vraagouders ook op de hoogte zijn als hun gastouder kinderen niet inent of kinderen opvangt die niet ingeënt zijn. Zo hebben alle partijen de mogelijkheid om voor zichzelf alle voor- en nadelen af te wegen en daarin voor zichzelf een juiste keuze te maken.

Opvallend gedrag

Elk kind is anders en vertoont daardoor ander gedrag. De gastouder is deskundig om hier goed mee om te gaan. Soms vertoont een kind gedrag dat duidelijk anders is dan wat op basis van ontwikkelingsniveau en in vergelijking met andere kinderen mag worden verwacht.

De gastouder is bijvoorbeeld bij kinderen vanaf 4 jaar extra alert op pesten, zowel binnen als buiten de school. Als opvallend gedrag aan de orde is, overlegt de gastouder met de ouders.

Door de contactpersoon wordt de gastouder in de gelegenheid gesteld deskundigheid cursussen te volgen op het gebied van ontwikkeling en opvoeding van kinderen. Bovendien kunnen de ouders en de gastouder een beroep doen op de contactpersoon. Zij kan adviseren en zondig doorverwijzen.

Ook worden gastouders en ouders op de hoogte gesteld dat CGOB De Herberg de handleiding 'vermoeden van kindermishandeling voor gastouderbureaus' hanteert. In deze handleiding staat stapsgewijs uitgelegd wat er van wie verwacht wordt bij een vermoeden van kindermishandeling. Zowel ouders als gastouders worden geacht contact op te nemen met het gastouderbureau, wanneer zij signalen waarnemen die kunnen duiden op kindermishandeling. De contactpersoon van CGOB De Herberg kan dan de te volgen procedure bepalen.

Spelen bij de gastouder

Bij de gastouder neemt spelen een zeer belangrijke plaats in. In het spel krijgt het kind de kans te experimenteren, te ontdekken en te ontmoeten. De gastouder stimuleert het kind daarom zoveel mogelijk zelf te spelen, alleen of met andere kinderen. Het kind vanaf 4 jaar en ouder heeft behoefte om ook eens afgezonderd te spelen, bijvoorbeeld op de computer. De gastouder creëert hiervoor gelegenheid, voor zover dit mogelijk is in de huiselijke situatie van de gastouder. De gastouder gaat in op de behoeften van het kind en biedt spelletjes aan en verschillend speelgoed. De keuze voor het speelgoed bij de gastouder wordt in onderling overleg tussen ouder en gastouder besproken.

De gastouder heeft niet altijd speelgoed in huis dat past bij de leeftijd van het kind. In dit geval kan worden afgesproken dat ouders zelf speelgoed meenemen of dat de gastouder via lidmaatschap van de spelothek speelgoed leent.

De contactpersoon stimuleert gastouders verschillende vormen van spelen aan te bieden aan het kind. Juist om de ontwikkeling van het kind te stimuleren. Deze spelen passen bij de leeftijd, de ontwikkeling en de interesses van het kind.

De gastouder stimuleert het kind door zelf ook mee te spelen. Bij het spelen gaat het niet zozeer om het resultaat, maar om het plezier dat het kind beleeft.

Inspraak van oudere kinderen bij de gastouder

CGOB De Herberg hecht veel waarde aan inspraak van het oudere kind bij de gastouder.

Inspraak van het kind leidt tot:

- * Een grotere betrokkenheid van het kind;
- * Actieve deelname aan activiteiten omdat de activiteiten voldoen aan de wensen en behoeften van het kind;
- * Het vergroten van het verantwoordelijkheidsgevoel van het kind
- * Het vergroten van het sociale gevoel van het kind omdat het zich leert in te leven en compromissen te sluiten;
- * Inzicht van de gastouder in de belevingswereld van het kind.

De gastouder staat open voor inspraak en overlegt regelmatig met het kind over afspraken en activiteiten. De gastouder geeft de resultaten van deze overleggen door aan de ouders.

Hoofdstuk 3

Stimuleren van de ontwikkeling van kinderen

In dit hoofdstuk bespreken we de verschillende leeftijdsfases van kinderen en noemen daarbij het gewenste gedrag van de gastouder om de ontwikkeling van het kind in die leeftijd te stimuleren. Aan het einde volgen nog enkele algemene tips!

Baby: 0-1 jaar

Vanaf de geboorte zijn baby's geboeid door menselijke gezichten, stem en aanrakingen. Bij het zien van een mens vertoont de baby tekenen dat hij zich prettig voelt. Geleidelijk aan toont hij dit ook door te huilen, kraaien en vast te pakken. Zo probeert hij mensen naar zich toe te lokken en bij zich te houden. Maak veel oogcontact en praat tegen de baby. Laat het kindje jou volgen, als je met je hoofd boven hem beweegt.

De eerste maanden van de jonge baby is de gastouder zelf het beste "speelgoed"! Daarnaast is een mobile boven de box of speelkleed leuk voor de baby om naar te kijken en luisteren. Op een gegeven moment (3-4 maanden) zal het kind gericht gaan grijpen en slaan met handen en voeten naar bijvoorbeeld de figuren van de mobile.

Speelgoed gemaakt van verschillende materialen en kleuren nodigt baby's uit om te voelen en te kijken. Rammelaars, een elastiek met daaraan ringen/rammelaars of tastfiguurtjes, zachte stofdieren en een pols- of voetrammelaar zijn passend voor deze leeftijd. Het is goed om de baby de spullen de ene keer van links dan van rechts aan te reiken.

Om te kunnen rollen, zitten, kruipen, ... heeft een baby veel ruimte nodig. Het is raadzaam de baby niet de hele tijd in een wippen te laten zitten of in de box of het bed te laten liggen. Je kunt hem ook eens op een mat of dekentje op de grond leggen of in het gras. De gastouder kan hierbij de baby stimuleren om te rollen, draaien en kruipen door het kind vast te pakken en mee te helpen of door interessante voorwerpen voor het kind te houden.

Verder luisteren alle kinderen en dus ook baby's graag naar muziek. Het geeft hem een behaaglijk gevoel. Zodra de baby kan zitten, kan het deelnemen aan zangspelletjes door bijvoorbeeld mee te doen met allerlei bewegingen van het lied. (Dit is mijn mondje en dit is mijn kinnetje; klap eens in je handjes, etc)

Tussen 3 en 6 maanden, wanneer je baby dingen kan grijpen, zal hij die vaak naar zijn mond brengen. Laat hem onder toezicht kennismaken met verschillende voorwerpen: rond, hoekig, glad, ruw, korrelig, puntig, bobbelig. Hij zal hierbij zijn handen gebruiken om te tasten, maar in de babyperiode zal hij vooral zijn mond gebruiken. De lippen en de tong zijn dan ook erg tastgevoelig.

Vanaf ongeveer 4 a 5 maanden zal een baby beseffen dat zijn handelen resultaat oplevert. Dit betekent een hele stap vooruit in zijn ontwikkeling. Het slaan van zijn armen wordt gericht en hij zal voorwerpen bewust willen grijpen. Ook zal een baby vanaf deze leeftijd moeite doen om zich voort te bewegen door middel van tijgeren, kruipen of billen schuiven.

Hij zal zich steeds vaker aan dingen optrekken en rond 9 maanden beginnen te oefenen met lopen. Als gastouder kun je hem stimuleren door hem bij de hand te nemen of door interessante voorwerpen net iets te ver weg te leggen, zodat de baby er naar toe wil bewegen.

Geschikt speelgoed voor deze leeftijd is een loopkar en voorwerpen die ze zich achter hen aan kunnen trekken; een grote bal; iets waarmee het kind kan “sjouwen” en zichzelf voortbewegen.

Dreumes: 1-2 jaar

Dreumesen zijn dol op herhaling. Elk gedrag wat ze zien willen ze nadoen. Jouw voorbeeldfunctie is dus belangrijk. Je kunt het kind dan ook meenemen in je huishoudelijke bezigheden, zoals boodschappen doen en het huis poetsen. Geef het kind zelf een doekje en laat het boodschappen in het karretje “gooien”. Verder kun je met wc rollen of een speelgoedtelefoon samen bellen. Een jonge dreumes is vaak nog te klein voor het echte fantasiespel, maar zal voorwerpen wel gebruiken om gedrag na te spelen. Toch is t leuk om af en toe al poppen en thee servies aan te bieden om zo sociaal spel tussen mensen aan te leren.

Dreumesen willen alles ontdekken en experimenteren er dan ook graag op los. Geef ze deze ruimte binnen en buiten om te klauteren en de grove motoriek te ontwikkelen. Als hij kan lopen zal hij nog moeten leren rennen, springen en op momenten dat hij dat kan zal hij enthousiast alleen maar willen rennen.

Speelgoed waarmee ze kunnen passen en experimenteren is ook erg leuk en leerzaam voor kinderen in deze leeftijdsgroep. De dreumes zal bewust stapels blokken omver gooien; het maakt lawaai en hij heeft dus effect op zijn omgeving (actie-reactie) en hij leert tevens dat er zoiets bestaat als zwaartekracht.

Op het gebied van de fijne motoriek kun je als gastouder goed helpen. Wat je aanbiedt om mee te spelen, moet allereerst veilig zijn, maar een kinderschaar of krijtjes zijn bijvoorbeeld zeer geschikt om vingeroefeningen te verbeteren. Speelgoed dat verder een beroep doet op de ontwikkeling van de fijne motoriek zijn bijvoorbeeld een legpuzzel; stapelbekers; een vormenstoof, harde houten blokken of grote duplo.

Het is belangrijk dat een dreumes de kans krijgt om met verschillende materialen te spelen en te experimenteren. Zodra het kind niet alles meer in zijn mond stopt, kun je het verschillende andere materialen aanbieden zoals vingerverf en klei, wasko, dikke potloden.

Het kind aanmoedigen als hem iets nieuws (bijvoorbeeld het bouwen van een toren met blokken) lukt, zal hem zeker stimuleren. Een knuffel of een lieve opmerking zal zijn zelfvertrouwen doen groeien en hem de moed geven om nog meer nieuwe dingen te leren. Hij zal dingen zelf willen doen, zorg dat je “op afstand” toch kan ingrijpen. Een dreumes kan heel eenkennig zijn en moeite hebben met het loslaten van papa of mama, maar als je zorgt dat je voor hem een even veilige haven bent als zijn ouders, dan zal hij zich vrij voelen om op ontdekkingstocht te gaan. Hij voelt zich vertrouwd en veilig als je er voor hem bent als het mis gaat en hem consequent en liefdevol benadert.

Een dreumes kan vaak nog niet praten, maar probeert je wel na te praten. Hij begrijpt wel veel begrippen en zinnen. Leg dus ook uit wat je doet en als je even wegloopt, benoem dan dat je terugkomt. Voorlezen en samen platen kijken en benoemen wordt extra leuk nu het kind je probeert na te praten. Je hoeft het kind niet te verbeteren als het een woord nog niet goed uitspreekt, geef gewoon het goede voorbeeld, dat is op deze leeftijd genoeg. Een kind van 18 maanden kent gemiddeld 50 woorden, een kind kan gemiddeld 6 woorden per dag bijleren.

Peuter: 2-4 jaar

Peuters zijn vaak ondernemende wezens. Ze kunnen al veel zelf en als ze enige woordenschat bezitten dan kunnen ze duidelijk maken wat ze wel of niet willen. Over de peuterpuberteit zijn boeken vol geschreven. Daarover zullen we hier geen informatie geven. Het reageren op negatief gedrag van peuters dient altijd liefdevol en consequent te zijn. Geef nooit het idee aan de peuter dat hij niet waardevol is, maar benoem het negatieve gedrag. We beperken ons hier tot een handreiking van speelgoed voor de diverse ontwikkelingsgebieden.

Spelen = leren = ontwikkelen. Voor de peuter is tekenen en verven ook spel en vooral een bewegingsexpressie. Hij speelt al tekenend en fantaseert telkens nieuwe vormen, veelal zonder een vooropgesteld plan. De gastouder kan dit stimuleren door verschillende creatieve materialen aan te bieden en kan gebruikmaken van kleurplaten, maar stimuleert vooral de vrije expressie van het kind.

De peuter vindt het verder erg leuk om spelletjes te doen, waardoor zijn motoriek wordt gestimuleerd. Denk hierbij aan balspelletjes, tikkertje, verstoppertje, dansen op muziek en bewegingsspelletjes via muziek of bij het zingen van een lied (bijv. Hoofd, schouder knie en teen) Om de fijne motoriek te stimuleren kun je denken aan speelgoed als het rijgen van kralen, puzzelen, kleuren, verven met kwast, noppenspel etc.

Boeken zijn op peuterleeftijd ook erg geliefd en dan voornamelijk prentenboeken en boeken waar 1 letter of woord of een kleur wordt benoemd. Als gastouder stimuleer je het kind door veel met hem te praten en voor te lezen uit diverse boeken. Zo leert het kind meer woorden en begrippen zoals klein-groot; dik-dun; lang-kort etc. Sommige peuters willen graag hun naam leren schrijven of zijn erg bezig met tellen. Verwacht niet teveel, maar ga met het kind mee in zijn tempo.

Spelletjes waarbij het denken wordt gestimuleerd is ook leuk voor deze doelgroep. Hiermee wordt de cognitieve ontwikkeling van het kind gestimuleerd. Denk hierbij aan Domino, Memorie, puzzels en constructiespelen zoals Duplo en Lego.

Bij de peuter is het fantasiespel een belangrijk spel om te leren hoe de wereld in elkaar zit. Ze spelen allerlei situaties na en als gastouder kun je hierin meegaan en het goede voorbeeld geven. Om de fantasie van het kind te stimuleren, kan de gastouder de kinderen laten spelen met bijvoorbeeld verkleedkleden of een poppenkast, waarbij oudere kinderen zelf een stukje bedenken en deze opvoeren. Een poppenhuis met meubeltjes en popjes, een keukentje of keukengerei of garage zijn ook goede voorbeeld elementen uit de "echte" wereld om mee te spelen, ofwel te oefenen voor later.

Tussen het 2^e en 4^e levensjaar worden de meeste kinderen zindelijk. Lichamelijk moet het kind er aan toe zijn. Je kunt stimuleren wat je wilt, maar als het kind de aandrang niet kan voelen, dan zal het plassen op het potje nog geen gewoonte worden. Het kind moet ook voldoende controle over de sluitspier hebben om de plas op te kunnen houden voor het kind bij het potje is. Meer informatie hierover kun je vinden op internet of in boeken van de bibliotheek.

Kleuter: 4-5 jaar

Kenmerkend voor de kleuter is een eigenzinnige houding, hij weet wat hij wil en bepaalt graag zelf wat hij doet, wat hij aantrekt en eet. Zijn wereld wordt groter doordat hij naar school gaat en veel onbekenden ontmoet. Zijn geweten vormt een rem op zijn gedrag. Het waarom is hem nog niet duidelijk, maar hij beseft wat goed is en niet goed.

Het samen spelen en werken is voor de meeste kleuters nog erg moeilijk. Het “samen” spelen betekent voornamelijk “naast elkaar” spelen en het doen van zijn eigen activiteit. Samenspel en samenwerken is enkel mogelijk, wanneer de activiteit duidelijk en begrepen is en werkt voornamelijk positief als de gastouder het spel begeleidt. Er is nog geen sprake van samenspraak bij kleuters. Het praten is het vertellen van zijn eigen verhaal.

Fantasiespelen zijn voor deze leeftijd van groot belang. Via fantasiespel laat de kleuter zien hoe hij de wereld om zich heen ziet en ervaart. Hij verwerkt zo ook emoties en situaties.

Speelgoed wat hierbij aansluit is een poppenhuis met poppen, garage met auto's, boerderij met beesten, serviesgoed, winkeltje etc. Ook verkleedkleden zijn bij kleuters erg geliefd.

Voor kinderen vanaf 4 jaar is het belangrijk dat zij de gelegenheid krijgen verschillende spelen te doen. Deze spelen dragen bij aan de ontwikkeling van verschillende vaardigheden van het kind vanaf 4 jaar. Je kunt als gastouder overleggen met het kind wat het wil gaan doen, maar het is voor hen belangrijk dat het geen verplichtend karakter heeft en dat zij zelf uiteindelijk mogen beslissen voor welke activiteit zij kiezen.

De kleuter ziet het verband tussen het gesproken woord en wat er bij het plaatje in een prentenboek staat. Kijkboeken met woorden en prentenboeken zijn daarom erg geschikt voor deze leeftijd

Het kind vanaf 4 jaar houdt ervan om te experimenteren met vormen, kleuren en materialen. Bij de gastouder kunnen creatieve materialen worden aangeboden. De gastouder stimuleert de fantasie van het kind door geen vastomlijnde opdrachten te geven. Het kind krijgt daardoor de kans te werken met tekenmateriaal, verf, klei en kosteloos materiaal zoals wc rollen kranten en restjes wol.

Voor kleuters is toneelspel belangrijk voor de lichamelijke ontwikkeling, de sociale ontwikkeling, de taalontwikkeling en de fantasie ontwikkeling. Samen verkleden, een toneelstukje spelen of achter de bank poppenkast spelen zijn o.a. manieren om dit tot uiting te brengen. Ze krijgen zo de kans zich in een ander te verplaatsen en volop te fantaseren.

Het gesproken woord is een van de manieren voor mensen om zich te uiten en duidelijk te maken. Een kleuter heeft een grote woordenschat, maar als hij een woord niet goed kent zal hij zelf een woord verzinnen, dat erop lijkt om zich te uiten. Op het gebied van taalspelletjes zijn er diverse spelen, woord- en letterspelletjes, 4-op-een-rij, pim-pam-pet, zingen van het alfabet etc.

Muziek speelt een grote rol in het leven van de kleuter. Het is leuk om met deze kinderen te zingen over bijvoorbeeld dieren, beroepen, seizoenen en lichaamsdelen. Het kind vanaf 4 jaar kent al veel gebaren bij de liedjes en houdt ervan om herhaaldelijk te blijven zingen. Bij de gastouder kan het kind ook naar zelf meegebrachte muziek luisteren en daarop samen dansen.

Schoolgaand kind: 6-12 jaar

Dit is de periode waarin kinderen de wereld van fantasie en de werkelijkheid uit elkaar zullen houden. In hun spel zal alles nu moeten beantwoorden aan de werkelijkheid zoals die is. Een wc-rol als telefoon voldoet dus niet meer. Een spel kan meerdere dagen duren, denk aan indianenkamp, wereldreiziger en naspelen van populaire tv-figuren. Kinderen onthouden de rol die ze hebben en stappen daar dan in, met een eventuele onderbreking. Het resultaat speelt steeds een belangrijker rol in het spel, kinderen willen bijvoorbeeld winnen bij een spelletje. Samen spelen wordt eenvoudiger, kinderen kennen en herkennen de spelregels. Je kunt denken aan behendigheidsspelen, geheugenspelletjes en kennis spelen (memorie; wie is het?; pim-pam-pet; mens erger je niet; stratego; scrabble; rummikub; party en co.

Allerlei bewegingsspelen zijn ook erg populair zoals hardlopen, schaatsen, skeeleren, touwtje springen. Als gastouder kun je het kind uitdagen om nieuwe lichamelijke vaardigheden aan te leren door zelf mee te doen, leeftijdsgenoten mee te spelen vragen of door materialen aan te bieden.

Kinderen tussen 8 en 12 jaar vinden de technische kant van knutselactiviteiten steeds interessanter worden. Het gaat niet alleen maar om het maken van een poppetje van klei, maar hoe maak je de neus, ze gaan diverse materialen gebruiken voor het boetseren. Afhankelijk van de omstandigheden en de vaardigheden van de gastouder kan het kind creatief bezig zijn.

Het kind is in deze leeftijdsfase een echte verzamelaar van bijvoorbeeld materiaal uit de natuur. De kinderen kunnen voorwerpen maken, met bijvoorbeeld kastanjes en eikels.

Kinderen vanaf 8 jaar ontwikkelen een eigen muzieksmaak en zingt graag mee met (pop)muziek. Als gastouder laat je ruimte voor het luisteren naar eigen muziek en biedt je ook zelf (christelijke) muziek en liedjes aan.

Bij de gastouder zijn vaak televisie, video, audio apparatuur en een computer aanwezig. Deze audiovisuele middelen bieden het kind na de school of in de vakantie ontspanning. Het is belangrijk om deze vorm **beperkt** en gericht aan te bieden en samen met de ouder van het kind en de kinderen zelf afspraken te maken over hoe lang tijd en type spel. Hier horen vanzelfsprekend geen geweldadige, discriminerende en seksistische programma's thuis.

Bijzondere activiteiten

Als gastouder besteedt je aandacht aan bijzondere activiteiten zoals verjaardagen, christelijke feestdagen en eventueel Sinterklaas. Voor het kind en de gastouder versterken deze activiteiten de band tussen kind en gastouder en de kinderen onderling. Rondom de christelijke feestdagen geeft de gastouder aandacht aan het feest dat gevierd gaat worden. Dit gebeurt vooral door uit de bijbel te lezen en in de gesprekken met het kind uitleg en kennis over te brengen. Eventueel kan er met de kinderen een werkje gemaakt worden, dat past bij de betekenis van het te vieren feest. Voor ideeën kun je op het Internet terecht.

Buiten spelen

Buiten spelen is belangrijk voor kinderen. Het jonge kind is vaak de een groot deel van de dag in school en door buiten te spelen kan het een frisse neus halen. Bovendien biedt het een leuke variatie op de dagindeling. Buiten spelen is ook goed, omdat het kind daardoor

zijn energie kwijt kan en zijn lichamelijke ontwikkeling wordt gestimuleerd. Het is van belang dat de gastouder toezicht houdt op het kind als het buiten speelt. Kinderen gaan graag op onderzoek uit. In overleg met de ouders is er voor het kind voldoende buitenspeelgoed en eventueel een zandbak en/of een speeltoestel. Indien er bij de gastouder in de buurt een speelruimte is, kunnen kinderen vanaf 4 jaar daar spelen. De gastouder maakt hierover duidelijk afspraken met het kind en de ouders door middel van het toestemmingsformulier zelfstandig buiten spelen.

Tips voor buitenspeelgoed:

Baby: bal om mee te rollen, speelkleed om op te liggen/zitten, waarbij het binnenspeelgoed gebruikt kan worden om mee te spelen

Dreumes/peuter: grote bal; kruiwagen; trekwagen met vracht materiaal; zandbak; schommel; glijbaan; driewieler; huisje waarin ze kunnen spelen; wip-wap.

Kleuter: step; werpring; bal; touwladder; schommel; trekwagen met vracht materiaal; zandbak; grote bal; tuingereedschap om te helpen; tuinieren; skippybal; hoepel; trampoline met net.

Schoolgaand kind: rolschaatsen; skeelers; voetbal; badminton rackets; knikkerspel; springtouw; skippybal; frisbee; hoepel; trampoline met net; skelter.

ANDERE TIPS

Tip 1: Lid worden van een bibliotheek is voor alle kinderen tot 12 jaar gratis. Je kunt hier boeken lenen over bepaalde ontwikkelingsfasen van kinderen, maar natuurlijk kun je ook boeken voor kinderen lenen. Het is tevens een leuke activiteit om te ondernemen.

Tip 2: Denk eens aan speelgoed lenen bij de speel-o-theek. Een abonnement heb je vanaf ongeveer € 35,- per jaar

Tip 3: Kijk voor meer informatie over de ontwikkeling van kinderen eens op internet, bijvoorbeeld:

http://www.allesoverkinderen.nl/ne_ontwikkeling.htm

<http://www.kindengezin.be/Ontwikkeling>

Tip 4: Als gastouders kun je via CGOB De Herberg gebruik maken van het pakket LEEF! Je contactpersoon kan je hier meer over vertellen en er zit uitleg over in de informatiemap.